

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

УДК 78(477.83)

DOI <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2021/4.41>

Барановська Н.М.

Національний університет «Львівська політехніка»

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЛЬВОВА ЯК СКЛАДНИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті висвітлюється питання формування і специфіки розвитку професійного музичного мистецтва Львова в «австрійський» період його існування, особливості діяльності музичних установ і видатних представників музичної культури міста на тлі зв'язків і взаємовпливів із європейською музичною культурою. Із цією метою значну увагу приділено функціонуванню музичних осередків, товариств, освітніх закладів і театрів, що існували у Львові наприкінці XVIII – на початку XX ст., у яких працювали представники багатьох народів Європи, які привносили в музичне життя міста свої традиції, свій національний музичний і педагогічний досвід, що прогресивно впливало на еволюцію музичних жанрів, професіоналізацію регіональної музичної освіти й педагогіки, сприяло впровадженню новацій та досягнень професійної європейської музики.

Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що проникнення європейських тенденцій, уподобань і нововведень у галузь тогочасної львівської музичної культури полегшувало євроінтегративні процеси і зближувало європейську та українську музичні системи, зміст і спрямованість музичної освіти та виконавської діяльності. Цьому сприяли поліетнічний склад населення Львова, мультикультурне музичне середовище та географічна близькість до найбільших європейських музичних центрів.

Звертається увага, що важливу роль у процесах професіоналізації музичного мистецтва Львова і його входження в європейський культурний простір відіграли музичні товариства, які діяли за зразком європейських, публічна концертна діяльність у місті видатних європейських музикантів і вокалістів, розвиток жанру опери із залученням творчості представників західноєвропейських композиторських шкіл. Під впливом європейських були створені львівські професійні музичні і вокальні школи, що підготували низку відомих музикантів та оперних знаменитостей, які, вдосконаливши свою музичну освіту та виконавську майстерність у країнах Європи, збагатили своєю творчістю європейську музичну культуру. Це свідчить про те, що професійне музичне мистецтво Львова вже наприкінці XVIII – на початку XX ст. стало важливим складником європейської музичної спадщини.

Ключові слова: *Львів, професійне музичне мистецтво, європейська музична культура, музичний простір, оперний жанр, музичні товариства, зв'язки, взаємовпливи, музична спадщина, традиції.*

Постановка проблеми. Одним із засобів збереження національної ідентичності в умовах бездержавності є професійне музичне мистецтво, здатне принести позитивні результати у сфері національного самовираження та міжнародного визнання. Саме тому дослідження питань професіоналізації музичного мистецтва окремих регіонів України має вагоме значення для осмислення цінності української музичної спадщини, її багатогранних зв'язків із професійною європейською музичною культурою, музично-освітньою та виконавською

діяльністю. Особливо це стосується Львова, де через географічну близькість до країн Європи, поліетнічний та багатонаціональний склад населення в розвитку музичного мистецтва перетиналися впливи багатьох європейських культур і народів, засвідчивши взаємодію європейських музичних тенденцій із тими, що розвивалися на території України. Наприкінці XVIII – на початку XX ст. Львів став тією унікальною мистецькою платформою, яка об'єднувала найрізноманітніші професійні проекти з використанням музики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню проблем музичної культури Львова, її еволюції від аматорства до професіоналізму, основних напрямів вокального мистецтва, музичної педагогіки та освіти, зокрема консерваторської, що склалися в Галичині наприкінці XVIII – на початку XX ст., розкриттю діяльності музичних товариств, присвячені історично-музикознавчі праці Л. Кияновської, Т. Мазепи та Л. Мазепи. Феномен Львова в контексті регіональної музично-театральної культури Галичини досліджено в роботах Н. Косаняк, А. Ільницької, Т. Мазепи, О. Паламарчук, Н. Осадці, С. Романюк та багатьох інших. Наукові розвідки М. Швидків, І. Штогрін, Л. Мельник, Дмитрієвої, А. Карпак висвітлюють виконавські та педагогічні здобутки окремих представників львівського музичного мистецтва та їх внесок у світову музичну культуру. Однак потребує детальнішого розгляду проблема формування професійного музичного мистецтва Львова як складника європейської музичної культури наприкінці XVIII – на початку XX ст.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати історію становлення та процеси розвитку професійного музичного мистецтва Львова в контексті взаємовпливів і зв'язків із європейською музичною культурою наприкінці XVIII – на початку XX ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійному музичному мистецтву Львова належить особлива роль в історії тісних зв'язків української та європейської культурно-мистецької сфери. Воно стало важливим чинником об'єднання різних народів на ґрунті художньо-естетичних поглядів, особливостей музичної мови різних стильових епох, сприйняття професійних музичних творів, формування музичних смаків та вподобань.

Передумови становлення професійного музичного мистецтва закладалися у Львові паралельно з розвитком музичної і вокально-професійної освіти та виховання. Із 1615 р. при Львівській єзуїтській колегії існувала бурса музикантів (*bursae musicorum*), де були апробовані навчальні форми й методи, що стали основою професійного навчання співу в умовах навчального закладу [1, с. 96]. Навчання гри на музичних інструментах та сольному співу тут було організовано на зразок тогочасних італійських консерваторій. Учні бурси брали участь у важливих культурних заходах, які проводило місто на високому професійному рівні.

Важливим у розвитку музичного мистецтва Львова був «австрійський» період, який тривав у житті міста 146 років (з 1772 до 1918 р.). Саме в

цей час активізувалась та особлива ситуація, коли його специфіку формувало реальне взаємозбагачення різних національних культур [2, с. 10]. Львів зі своїми давніми культурними традиціями став одним із визначних музично-театральних центрів Австрійської імперії після Відня, Будапешта та Праги. Він був мультикультурною столицею Королівства Галичини і Лодомерії. І це яскраво відобразилося в зближенні музичного мистецтва Львова з європейською музичною культурою.

Представники німецької адміністрації та польської аристократії, які займали у місті впливові позиції, сприяли становленню полікультурного музичного середовища Львова. У цьому місті мали змогу жити, творити та виступати видатні європейські композитори, музиканти та співаки різних національностей, тут діяли й окремі музичні товариства, театри та освітні заклади різного спрямування, зокрема й національного. Створені в цей час музичні установи стали помітними культурно-мистецькими центрами, які своєю діяльністю впливали не лише на організацію уніфікованої системи професійної музичної освіти, а й на загальний рівень професіоналізації музичної культури, становлення вокального виконавського мистецтва та вокальної педагогіки. Це сприяло виробленню потреби спілкування з європейською музичною культурою та її популяризації серед населення, формування музичних традицій з орієнтацією на кращі європейські зразки. Поступово вироблялася методика, наукові концепції музичних педагогів і окремих музикантів, навчально-методичні напрями колективів музичних навчальних закладів, формувалися окремі вокальні школи, що базувалися на певних музично-естетичних принципах сольного співу.

Організаціями, які об'єднували навколо себе професійних музикантів і співаків різних національностей, були львівські театри, які мали свої оркестри та видатних виконавців європейського походження. У 1776 р. у Львові засновано австрійський німецькомовний театр драми та опери, який відігравав значну роль не тільки в музичному житті міста, а й у процесі формування естетичних смаків городян, які отримали можливість ознайомлюватися з музично-сценічними творами – комедіями, австрійськими зінгшпілями (музичними виставами, у яких поєднувався спів і діалоги), водевілями, мелодрамами зі співами й музикою, оперними та оперетковими творами видатних європейських композиторів.

Діяльність австрійського театру не тільки сприяла розвитку у Львові жанру опери, а й

творчому прориву львівського *оперного мистецтва* в європейський культурний простір. Особлива привабливість мистецтва опери у Львові, як і в усій Європі, була пов'язана з професійним поєднанням вокальної та симфонічної музики, поезії і драматургії, підкресленням естетичних якостей вокального тембру. Завойовуючи музичне середовище, оперний жанр наприкінці XVIII – на початку XIX ст. зробив важливий внесок у розвиток професійного музичного мистецтва.

Музичний репертуар львівського австрійського театру багато в чому нагадував популярний репертуар відомих оперних театрів Європи. Постановки популярних опер відбувалися у Львові незабаром після європейських прем'єр. Так, прем'єра опери-зінгшпіля на 2 дії «Чарівна флейта» австрійського композитора Вольфганга Амадея Моцарта, вперше поставлена 1791 р. у віденському театрі «Ауф дер Віден», відбулася в австрійському театрі Львова у 1792 р., через рік після першовиконання [3]. Через сім років після постановки в Празі (1787 р.) австрійський театр здійснив у Львові постановку моцертівської опери «Дон Жуан» (1794 р.). А опера італійського композитора Гаспаре Луїджі Паціфіко Спонтіні «Фаніска» на сцені австрійського театру з'явилася водночас із віденською прем'єрою 1806 р. і «мала великий успіх і довге сценічне життя у Львові» [4, с. 35].

Це переконливо свідчило про те, що наприкінці XVIII – на початку XIX ст. у столиці Королівства Галичини і Лодомерії (за прикладом культурних столиць Європи) відбувалася швидка адаптація оперного жанру, а оперно-вокальна музика була професійно розвиненою, тому органічно знайшла своє місце на сцені австрійського театру тогочасного Львова.

Особливий вплив на розвиток львівського оперного мистецтва, як і європейського, мала італійська опера, в межах якої визначились основні елементи технології оперного співу, відбувся початковий відбір та типізація всіх вокальних термінів і понять, була створена школа вокально-технічної досконалості, яка вплинула на формування та розвиток інших європейських національних шкіл [5, с. 4].

Чимало італійських педагогів, які захоплювались багатою вокальною природою українських співаків, сприяли «реалізації проблеми міжкультурних діалогів [6, с. 44]. З іншого боку, чимало українських співаків училися вокального мистецтва в педагогів на теренах Італії, а також інших країн Європи (Франції, Німеччини), де були розвинені національні школи співу.

Австрійському театру Львова, який у процесі своєї діяльності набув виразно музичного профілю, вдалося професійно поставити опери багатьох італійських композиторів: Доменіко Чімарози, Джованні Паїзієлло, Луїджі Керубіні, Джоакіно Россіні, австрійського композитора італійського походження Антоніо Сальєрі. У 1833–1836 рр. за дирекції Адальберта Чабона були вперше поставлені шість опер видатного італійського композитора Вінченцо Белліні, які тоді входили до репертуару майже всіх європейських театрів: «Der Seeräuber» («Il Pirata», 1833); «La Straniera» (1833); «Romeo und Julie» («Montechi und Capuletti», 1833), «Norma» (1835), «Die Nachtwandlerin» («La Sonnambula», 1835), «Die Puritaner in Schottland» («I Puritani», 1836) [7, с. 621]. З огляду на це, у 40-х рр. XIX ст. серед критичних матеріалів, що друкувалися в тогочасній пресі на тему оперного репертуару австрійської сцени, актуальними були дискусії про переваги італійських композиторів над німецькими [8, с. 68–69].

В австрійського театру Львова склалися тісні професійні контакти із Західною Європою. Особливо це спостерігалось за діяльності його співдиректорів Карла Густафа Ебеля (у минулому був музичним директором двох австрійських театрів) та Ігнаца Фріша. Вони прийняли до театрального колективу нових талановитих музикантів, оновили репертуар і здійснювали постановки найцікавіших оперних творів європейських композиторів-класиків і початківців.

Ще один поштовх розвитку львівського оперного мистецтва у кращих європейських традиціях дав новий міський театр австрійського графа Станіслава Скарбека, збудований під його керівництвом на міській площі Каструм у січні 1842 р. Дозвіл на його спорудження отримано від цивільного і військового генерал-губернатора Галичини Фердинанда д'Есте. Зведений у стилі віденського класицизму театр графа С. Скарбека став на той час першим за площею і третім за місткістю глядачів театром у Європі: його зала була розрахована на 1 460 місць, він мав 54 ложі, а оркестрова яма вміщувала 40 музикантів [9].

У театрі С. Скарбека одночасно офіційно діяли дві сцени – австрійська і польська. У 1867 р. австрійська трупа, яка мала привілейоване становище як у питанні функціонування, так і з огляду добору репертуару, здійснила постановку німецькою мовою опери «Тангойзер» відомого творця європейської класичної музики, німецького композитора Вільгельма-Ріхарда Вагнера.

Успішній діяльності театру С. Скарбека сприяв прискорений процес модернізації всіх сторін міського життя Львова за рахунок столичного статусу й наближення його до європейських стандартів, що відбувалося в період польсько-шляхетської автономії (1867–1918 рр.). У 1872 р. діяльність австрійської сцени було припинено, а польська верхівка отримала більші права в галузі музичної культури, перебравши на себе керівництво музичним театром. З огляду на це, варшавська критика писала, що «львівській опері та опереті не було рівних серед польських театрів» [10].

У 1877 р. із тріумфом пройшла постановка вагнерівської опери «Лоенгрін» польською та італійською мовами. Головні партії виконували четверо запрошених співаків з Італії, а також двоє українців. Після цього преса відзначала зростання зацікавлення з боку львівської спільноти творчістю німецького композитора Р. Вагнера: «Ім'я митця з Байройта, його ексцентрична індивідуальність, зрештою, розголос його творів, віднедавна не є чужими нашій публіці» [11].

Успіх оперних постановок у Львові був ще більш помітний у період діяльності нового директора театру С. Скарбека – польського режисера і театрального критика Людвіка Геллера (1896–1900 рр.). Він здійснив оновлені постановки опер Р. Вагнера «Лоенгрін» і «Тангойзер», запросивши на провідні партії видатних європейських виконавців, збільшивши кількість оркестрантів і хору та посиливши якість виконання партитури. Завдяки цьому «театр став гордістю львів'ян, оскільки сягнув високої європейської музики» [12, с. 12].

Після того, як на початку ХХ ст. зал Скарбеківського театру було реконструйовано, Л. Геллер у 1902 р. заснував у ньому Львівську філармонію, де проводилися численні музичні концерти (зокрема, із залученням співаків львівської вокальної школи). За підрахунками дослідниці Лідії Мельник, тільки впродовж одного сезону (завдяки зусиллям антрепренера Л. Геллера) у Львівській філармонії відбулося 128 концертів із 115 тисячами слухачів, зокрема, за участю багатьох світових зірок [13].

У 1900 р. у Львові відкрито приміщення Великого міського театру (тепер – Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької), збудоване за проектом польського архітектора Зигмунта Горголевського. У той час це був польський театр, у складі якого діяли окремі оперна та оперетково-балетна трупи. Свій кращий період він переживав під керівництвом Л. Геллера, який підвищував мистецький

рівень оперних вистав і професійний рівень виконавців. Тому Львівська опера, як уважає дослідниця Н.В. Косаняк, одразу потрапляє в орбіту кращих європейських театрів і перебуває в центрі музично-театрального життя міста. Вона в цей період не стояла осторонь «європейської моди» в постановках оперети. Першість належала віденським композиторам Йогану та Оскару Штраусам, Карлу Мілльокеру, Францу Зуппе, Карлу Целлеру, французам Роберу Планкетту, Шарлю Лекоку [4, с. 49–50].

Свій внесок у розвиток професійного музичного мистецтва Львова зробив Український музично-драматичний театр «Руської Бесіди», який часто здійснював переробки польських, німецьких і французьких оперет, ставив популярні опери європейських композиторів у перекладі українською мовою, про що свідчить анонс афіші: оперети «Чародійна скрипка» французького композитора Ж. Офенбаха, (25 квітня 1866 р.), німецька опера «Фауст» Ш. Гуно (31 грудня 1907 р.); польська опера «Галька» С. Монюшка (прем'єра відбулася 7 квітня 1918 р.) [14, с. 547].

Становленню професійного музичного середовища Львова активно сприяла музично-концертна діяльність. До Львова часто приїжджали видатні композитори і виконавці з багатьох країн Європи, які ознайомили місцевих музикантів і населення з видатними здобутками європейської музичної культури. У 1796 р. польський композитор німецького походження і педагог Юзеф Антоній Францішек Ельснер заснував «Музичну Академію», що мала характер музично-філармонічного товариства. Згуртувавши кращі виконавські сили для концертної діяльності, вона влаштовувала час від часу прилюдні концерти із залученням солістів-інструменталістів і вокалістів. У літні місяці на музичних сценах Львова часто виступав симфонічний оркестр, організований у 1812 р. видатним польським скрипалем, віолончелістом, композитором і педагогом Каролем Юзефом Ліпінським.

Урізноманітненню концертної та розвитку музично-освітньої діяльності сприяли музичні товариства, створені у Львові в ХІХ ст. під впливом великих європейських музичних центрів. Ці товариства стали дієвими чинниками професіоналізації музичного мистецтва і піднесення його значущості у суспільстві. Це, зокрема, «Товариство св. Цецілії», засноване за прикладом німецьких музичних товариств молодшим сином Вольфганга Амадея Моцарта Францом Ксавером Вольфгангом Амадеєм Моцартом, який

у 1808–1838 рр. з перервами для концертних поїздок по Європі проживав у Галичині і, зокрема, з 1813 р. – у Львові. Тут він давав і організовував концерти, брав участь у музичних салонах, відзначився у сфері музичної педагогіки. У 1826 р. відкрив спеціальний музичний заклад – «Інститут співу при товаристві св. Цецилії», що став першою музичною школою у Львові і праобразом сучасної Музичної академії, дав музичну освіту багатьом вітчизняним і зарубіжним музикантам (виконавцям і композиторам).

Як талановитий диригент, Франц Ксавер Моцарт організував при «Товаристві св. Цецилії» хор, який уперше разом з оркестром і солістами під керівництвом Кароля Ліпінського у соборі св. Юра 5 грудня 1826 р. виконав знаменитий «Реквієм» В.А. Моцарта у 35-у річницю його смерті. Це «стало подією першого рангу, про яку писало багато газет Європи» [15].

У 30-х рр. ХІХ ст. у Львові за зразком віденського створено «Товариство друзів музики» під керівництвом австрійського музиканта і композитора Йогана Рукгабера. Спочатку воно діяло неофіційно, а 14 серпня 1838 р. отримало офіційний статус [16, с. 38]. Згодом його перейменовано на Галицьке музичне товариство, завдяки якому розпочався новий період у розвитку львівського професійного музичного мистецтва. У своїй воно об'єднувало музикантів різних національностей (австрійців, поляків, німців, чехів, словаків, угорців, русинів-українців, євреїв) і вважалося «одним з основних осередків музичної культури міста» [17, с. 17]. У нього склалися творчі контакти з європейськими музичними товариствами Берліна, Лейпцига, Праги, Брюсселя, Кракова, Варшави, Познані та інших європейських міст [18, с. 78–79].

Галицьке музичне товариство презентувало широку панораму тогочасної професійної європейської музики «у всьому багатстві стилів, напрямів, жанрів» і було «основним осередком пропаганди симфонічної, камерно-інструментальної і вокальної музики» [19]. У програми концертів включалися симфонічні, кантатно-ораторійні та камерні твори європейських композиторів. Його силами у Львові організовано виступи багатьох відомих у Європі професійних музикантів: угорського піаніста Ференца Ліста, бельгійського скрипаля, засновника франко-бельгійської скрипкової школи Анрі В'етана, норвезького скрипаля-віртуоза Уле Борнемана Булля, іспанського скрипаля Пабло де Сарасате, німецького піаніста і диригента Йоганнеса Брамса, німецького скри-

паля угорського походження Йозефа Йоахіма та багатьох інших.

У 1839 р. при Галицькому музичному товаристві організовано «Інститут музики» – музичну школу, яка з 1844 р. стала повноцінно функціонувати як багатопрофільний музичний навчальний заклад.

Під час революційних подій в Австрійській імперії 1848–1849 рр. «Інститут музики» був змушений згорнути свою діяльність. Він поновив роботу у 1853 р. вже в статусі консерваторії при відродженому Галицькому музичному товаристві. Першим директором консерваторії став австрійський музикант Йоганнес Рукгабер – автор концертного інструментального твору для флейти екстравертного характеру «Фантазія на теми з опер «Ріголетто» та «Ернані» Дж. Верді, написаного в традиціях салонної романтичної музики [20, с. 6]. Згодом консерваторію очолював учень, послідовник і пропагандист видатного польського композитора і піаніста французького походження Фредерика Франсуа Шопена (відомий композитор, диригент і громадсько-музичний діяч Кароль Мікулі, напівврумун і напіввірменин, який, як піаніст, успішно гастролював країнами Європи). Із 1858 р. він обіймав посаду артистичного директора Галицького музичного товариства.

За якістю навчальної програми та викладацького складу консерваторія Галицького музичного товариства наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. займала провідні позиції серед європейських консерваторських закладів. Тут отримували освіту оперні співаки, професійно-технічна підготовка яких відповідала естетичним вимогам тогочасного оперного мистецтва. У стінах цієї консерваторії була створена вокальна школа оперного співу, що відіграла важливу роль у процесі формування національного професійного вокального мистецтва та сприяла інтеграції української вокальної культури в європейський музичний простір, стала можливістю для Європи відкрити для себе талановитих українських оперних виконавців.

У 1887–1907 рр. професором Львівської консерваторії Галицького музичного товариства був видатний польський оперний співак і музичний педагог Валерій Висоцький, який пропагував новий стиль оперного співу й організував свою систему навчання та виховання оперних виконавців. Він виробив власну методику, основи якої «здобув у школі відомого італійського співака Ламперті» і «яка полягала у правильній емісії голосу, красивій музичній фразі та виразній дикції, що є найістотнішим елементом мистецтва співу» [21, с. 129]. У вокальній школі В. Висоцького

Львівської консерваторії Галицького музичного товариства упродовж 1891–1893 рр. навчалася майбутня оперна співачка європейського та світового рівня Соломія Крушельницька, яка продовжила навчання співу в Італії у вокальній школі педагога Фауста Креспі. Уже у 1894 р. С. Крушельницька «тріумфально виступає у Львові, а далі здобуває гарячу прихильність поціновувачів опери у Кракові та Варшаві...» [22].

Вихованцем професора В. Висоцького був знаменитий європейський тенор родом зі Львівщини Модест Менцинський. Удосконаливши своє вокальне мистецтво в Німеччині, у школі Юліуса Штокгаузена, він виступав на багатьох європейських сценах (Франкфуртської і Кельнської опер, Королівської опери Швеції у Стокгольмі та інших). У Європі М. Менцинський здобув славу прекрасного виконавця оперних партій за творами Ріхарда Вагнера. «Одна з газет писала, що М. Менцинський має всі підстави вважатися одним із найвидатніших співаків Європи: голос його виняткової класи, пречудового героїчного тембрального забарвлення і широкого діапазону, вирівняний у всіх регістрах, і співає він із незвичайною легкістю». [23]. У 1903 та 1909 рр. з великим успіхом він виступав у Львові в Міському театрі.

Студії оперного співу у професора В. Висоцького проходив і майбутній європейський «король тенорів», знаменитий український оперний співак Олександр Мишуга, який 14 вересня 1880 р. дебютував на львівській сцені в опері Монюшка «Страшний двір». А після продовження навчання в Італії розпочав блискучу кар'єру оперного виконавця у Європі, збираючи аншлаги в Мілані та Турині, Римі та Відні, Лондоні та Берліні, Варшаві та Кракові, виконуючи провідні партії в найпопулярніших операх [24].

У другій половині XIX ст. у Львові виникає низка музичних і співацьких товариств, як українських («Теорбан» («Торбан»), «Боян»), так і польських («Гармонія», «Лютня», «Ехо»). На їх основі у 1903 р. засновано «Союз співацьких і музичних товариств», який у 1907 р. став називатися «Музичне товариство імені Миколи Лисенка», а з 6 листопада 1912 р. – «Вищий музичний інститут імені Миколи Лисенка». Це був національний спеціальний музичний навчальний заклад на зразок консерваторії, який багато робив для формування музичного професіоналізму у Львові, поставивши собі, як прагнув відомий український композитор і музикознавець Станіслав Людкевич, «завдання й

програму виробляти наші не раз великі таланти на фахових музик і артистів» [25, с. 420]. Професорсько-викладацький колектив Вищого музичного інституту об'єднувала одна мета – виявити обдаровану молодь і навчити її професійної майстерності. Для розвитку вокальної техніки учнів включалися вокалізи видатних італійських тенорів – Джованні Марка Бордоньї та Джованні Батіста Рубіні, камерні твори австрійського композитора періоду романтизму Франца Петера Шуберта та німецького композитора Роберта Шумана. Цей заклад виховав чимало професійних співаків, музикантів-інструменталістів, диригентів і сприяв активізації музичного життя серед українського населення Львова – міста, яке стало одним із найбільш розвинених музично-освітніх центрів Європи.

Висновки. Отже, розвиток професійного музичного мистецтва Львова у період перебування міста в складі імперії Габсбургів відбувався на тлі зв'язків і взаємовпливів із європейською музичною культурою. Проникненню європейських тенденцій, уподобань і нововведень у львівське музичне життя сприяли поліетнічний склад населення міста, мультикультурне музичне середовище та географічна близькість до найбільших музичних центрів Європи. Це значно спрощувало євроінтегративні процеси та зближення європейської та української музичних систем, змісту і спрямованості музичної освіти та виконавської діяльності. Важливу роль у процесах професіоналізації музичного мистецтва Львова і його входження у європейський культурний простір відіграла діяльність музичних товариств, які діяли за прикладом європейських, публічна концертна діяльність у місті видатних європейських музикантів і вокалістів, високий рівень розвитку музичної освіти й педагогіки, розвиток жанру опери, на становлення якого значно вплинула оперна творчість західноєвропейських композиторів – представників італійської, австрійської, французької, німецької композиторських шкіл. Під впливом європейських були створені львівські професійні музичні і вокальні школи, що підготували низку відомих музикантів і оперних знаменитостей, які, удосконаливши свою музичну освіту та виконавську майстерність у країнах Європи, збагатили своєю творчістю європейську музичну культуру. Це свідчить про те, що професійне музичне мистецтво Львова вже наприкінці XVIII – на початку XX ст. стало важливим складником європейської музичної спадщини.

Список літератури:

1. Кияновська Л. Галицька співогра та її жанрові ознаки. Чотири століття опери. Оперні школи XIX–XX ст. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Київ, 2000. Вип. 13. С. 92–100.
2. Історія Львова : у 3-х т. / редкол. Я. Ісаєвич та ін. Львів : Центр Європи, 2006. Т. 1 : 1256–1772. 296 с.
3. Опера на LvivMozArt. За покликом Моцартівської флейти. URL: <https://moderato.in.ua/events/operana-lvivmozart-za-poklikom-motsartivskoyi-fleyti.html> (дата звернення: 29.10.2021).
4. Косаняк Н.В. Музичний театр в інфраструктурі культурно-мистецького життя Львова кінця XVIII – першої третини XX ст. (на матеріалі тогочасної місцевої преси) : дис. ... канд. мист. : 17.00.03 / Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка. Львів, 2015. 248 с.
5. Архімович Л. Каришева Т., Шеффер Т., Шреєр-Ткаченко О. Нариси з історії української музики : у 2-х ч. Київ : Мистецтво, 1964. Ч. I. 306 с.
6. Булка Ю. Музична культура Західної України. Історія української музики: в 6 т. / Гол. ред. М. Гордійчук. Київ : Наук. думка, 1992. Т. 4. С. 546–589.
7. Ільницька А., Косаняк Н. Оперні вистави австрійського театру у Львові: за матеріалами міської німецькомовної газети «Galicia» (1840–1841). *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. Львів, 2015. Вип. 7(23). С. 616–634.
8. Осадця Н. Оперна й музично-театральна критика на сторінках львівської преси XIX – початку XX ст. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника*. Львів, 2009. № 1. С. 62–82.
9. Театр Станіслава Скарбека – Галицький «Ла скала». URL: <https://photo-lviv.in.ua/teatr-stanislava-skarbeka-halytskyj-la-skala/> (дата звернення: 29.10.2021).
10. UKRART STORY. Львівський театр другої половини XIX – початку XX ст. Нариси з історії українського мистецтва. URL: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekst-statti-35/thatre-in-lviv-second-half-xix-beginning-xx-st.html> (дата звернення: 29.10.2021).
11. «Лоєнгрін» у Львові: 142-річна історія постановок». URL: <https://opera.lviv.ua/loengrin-u-lvovi-142-richna-istoriya-postanovok/> (дата звернення: 29.10.2021).
12. Паламарчук О. Твори Ріхарда Вагнера у сценічних версіях львівських театрів. *Просценіум*. Львів, 2003. № 3(7). С. 11–15.
13. Скромна привабливість галицького піару: зустріч із Лідією Мельник 15 листопада 2013. URL: https://zaxid.net/skromna_privablivist_galitskogo_piaru_zustrich_iz_lidiyeyu_melnik_n1297319 (дата звернення: 30.10.2021).
14. Романюк С. Афіші театру товариства «Руська Бесіда» у фондах Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. Львів, 2013. № 5. С. 540–568.
15. Історія Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка в музичних формах. URL: <https://lnma.edu.ua/istoriya-lvivskoji-natsionalnoji-muzychnoji-akademiji-im-m-lysenka-v-muzychnyh-formah/m> (дата звернення: 30.10.2021).
16. Мазепа Л.З., Мазепа Т.Л. Шлях до Музичної академії у Львові: у 2-х т. Львів : СПОЛОМ, 2003. Т. 1. 288 с.
17. Голинський М. Спогади / Передне сл. та упоряд. С.Д. Козака. Київ : Молодь, 1993. 366 с.
18. Мазепа Т.Л. Галицьке музичне товариство у культурно мистецьких процесах XIX – початку XX століття : дис. ... д-ра мист. : 26.00.01 / Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018. 568 с.
19. Коломоєць Д. У Львові вперше покажуть архіви Галицького музичного товариства. URL: https://zaxid.net/u_lvovi_vpershe_pokazhut_arhivi_galitskogo_muzichnogo_tovaristva_n1494580 (дата звернення: 30.10.2021).
20. Карп'як А.Я. Флейтове мистецтво в музичній культурі Львова (19–20 ст.) : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Київ, 2002. 21 с.
21. Швидків М.Л. Вплив традицій Валерія Висоцького на формування вокальних навичок майбутніх вчителів музики на заняттях з постановки голосу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія і педагогіка». Острог, 2014. Вип. 30. С. 128–132.
22. Штогрін І. 10 фактів про Соломію Крушельницьку: ідеальна співачка, якій аплодував світ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/desyat-faktiv-pro-solomiyu-krushelnitsku/31474241.html> (дата звернення: 30.10.2021).

23. Модест Менцинський. URL: <http://opera.lviv.ua/personel/modest-menzinsky/> (дата звернення: 30.10.2021).

24. Мишуга Олександр. Король тенорів із родини шевця. URL: <http://www.kray.org.ua/14367/postati/mishuga-oleksandr-korol-tenoriv-iz-rodini-shevtsya/> (дата звернення: 05.11.2021).

25. Людкевич С. Модест Менцинський і українська пісня. Дослідження, статті, рецензії, виступи: в 2-х т. / Упор. З. Штундер. Львів: Дивосвіт, 1999. Т. 1. С. 419–424.

Baranovska N.M. FORMATION OF PROFESSIONAL LVIV MUSIC ART AS A COMPONENT OF EUROPEAN MUSIC CULTURE

The article covers formation and specifics of the Lviv professional music art's development during the "Austrian" period of its existence, the peculiarities of music institutions activity and prominent representatives of the city's music culture on the background of relationships and interactions with European music culture. For that purpose, considerable attention is paid to the functioning of musical centers, associations, educational institutions and theaters that existed in Lviv in the late XVIIIth – early XXth century, in which representatives of different European nations have been working, contributing own national music and pedagogical experience in music city's life, that progressively influenced on evolution of musical genres, professionalization of regional music education and pedagogy, contributed to the introduction of innovations and achievements of professional European music.

The study suggests that the penetration of European trends, preferences and innovations in the field of Lviv contemporary music culture, facilitated European integration processes and brought together European and Ukrainian music systems, the content and direction of music education and performance. This was facilitated by the Lviv polyethnic composition of the population, multicultural music environment and geographical proximity to the largest European music centers.

It is noted that an important role in the professionalization processes of Lviv musical art and its entry into the European cultural space was played by music societies that acted according to the European example, public concert activity in the city of prominent European musicians and vocalists, development of opera genre, with involvement of creativity of Western European schools of composition representatives. Under the influence of European, Lviv professional music and vocal schools were created, which trained a number of famous musicians and opera celebrities who, having improved their music education and performing skills in European countries, enriched the European and Ukrainian musical culture. This testifies that professional Lviv music art in the late XVIIIth – early XXth century has become an important component of European musical heritage, attesting the close connection between European and Ukrainian musical traditions.

Key words: Lviv, professional music art, European music culture, music space, opera genre, music associations, relations, mutual influences, music heritage, traditions.